

Rabo: met zelfzuivelen goed geld te verdienen

Met de bereiding van boerderijzuivel is zeker zoveel geld te verdienen als met het melken van meer koeien. Maar boerderijzuivelbereiding moet wel bij de ondernemer passen: hij of zij moet het goed in de vingers hebben. Dat zegt Marijn Dekkers, sector-specialist melkveehouderij bij Rabobank Nederland.

TEKST: HENK TEN HAVE – FOTO: RABOBANK

“**H**et melken van één extra koe kost een melkveebedrijf zo'n 40.000 euro: 8.000 euro voor een fosfaat-recht, 7.000 euro voor een stal en 25.000 euro voor een halve hectare grond (voer en mest). Met dat geld kan een melkveehouder ook andere dingen doen, bijvoorbeeld investeren in zelfzuivelen. Daarmee groeit het bedrijf niet in omvang, maar wel in waarde”, aldus Marijn Dekkers.

De zelfzuivelende melkveehouders is een belangrijke groep voor de Rabobank, zegt Dekkers. “Het is goed dat deze groep bestaat. De zelfzuivelaars zorgen voor kleur en diversiteit in het Nederlandse zuivel landschap. En een deel staat in directe connectie met de eindgebruiker, de consument; dat is goed voor het imago van de hele melkveehouderij. Bovendien groeit de vraag naar ambachtelijk bereide, hoogwaardige producten nog steeds. Dit alles geeft de boerderijzuivelbereiders maatschappelijk draagvlak, een *license to produce*.”

Aanvoelen wat de markt wil

Zelfzuivelen is zeker geen 'oplossing' voor heel melkveehoudend Nederland, zegt Dekkers. Alleen al om het feit dat 60 procent van de Nederlandse melk wordt geëxporteerd. “Het moet bij je passen. Het runnen

van een zuivelboerderij vraagt een compleet ander soort ondernemerschap dan een 'gewone' melkveehouderij. Als boerderijzuivelbereider moet je aanvoelen wat de markt wil. Je moet kunnen aansluiten bij de vraag of een nieuw product kunnen lanceren. Een groot aantal boerderijzuivelbereiders heeft een winkel aan huis en dus contact met consumenten, waarvoor ook specifieke vaardigheden nodig zijn. Je hebt ook te maken met debiteurenrisico: je moet zelf achter je geld aan. Als boerderijzuivelbereider ben je dus veel breder bezig dan andere melkveehouders. Boerderijzuivelbereiders zien dit als een kans. Ze kunnen zich onderscheiden en meer rendement maken.”

Aandachtspunten

Bij boerderijzuivelbereiding zijn er wel aandachtspunten, zoals arbeid. “Vooral in het begin vraagt boerderijzuivelbereiding om veel arbeid. Wordt die arbeid vergoed of is het latente arbeid? Later is het aannemen van arbeidskrachten soms ook mogelijk. Veel boerderijzuivelbedrijven kiezen ervoor om vanwege arbeidsintensiteit in het weekend geen zuivel te maken, maar een deel van de melk aan de fabriek te leveren. De arbeidsbelasting is overigens wel minder geworden door de toegenomen automatisering.”

Een ander aandachtspunt is uitstraling. “Het bedrijf moet bovengemiddeld representatief zijn om afnemers te ontvangen. De afnemers willen graag weten waar het product vandaan komt. Daarnaast is de locatie een punt om rekening mee te houden. Hoe dichterbij de eindmarkt, hoe makkelijker. Zeker als er een boerderijwinkel wordt geëxploiteerd, is een goede locatie van belang.”

Gauw paar ton kwijt

Bedrijven die willen beginnen met zelfzuivelen, zullen flink moeten investeren. Dekkers: “Je bent gauw een paar ton kwijt: voor het creëren van een ruimte, de apparatuur en het benodigde aanloopkapitaal.” Ondernemers die financiering willen bij de Rabobank, kunnen met een bedrijfsplan aangeven hoe ze het denken aan te pakken. “We willen onder andere weten welke producten de ondernemer wil gaan maken voor welke markten. Waarom zitten die markten op zijn producten te wachten? Heeft de ondernemer daarover nagedacht? Ook zal de veehouder die wil gaan zelfzuivelen doorzettingsvermogen moeten hebben, want in het begin zal er sprake zijn van aanloopverliezen, en het kan een tijd duren voordat de investeringen zijn terugverdiend en er winst kan worden gemaakt.”

Bij een lage melkprijs gaan vaak meer melkveehouders zich oriënteren op zelfzuivelen. Dat was ook het geval in de jaren 2015 en 2016. Het beste moment om te beginnen met zelfzuivelen is volgens Dekkers als de markt voor de zuivelproducten goed is en het bedrijf financieel wat spek op de ribben heeft.

De spreiding van de financiële resultaten van de huidige boerderijzuivelbereiders is groot, zegt Dekkers. “Er zijn veel verschillen tussen de bedrijven. Ondernemers die het zelfzuivelen en alles daaromheen onder de knie hebben, maken mooie rendementen.”